

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «12» травня 2021 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13-14 травня 2021 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2021. – 572 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми розвитку сфери обслуговування, туризму та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ФЕНЦИК О.М. Академічна грамотність здобувачів вищої освіти: сутність та шляхи становлення	230
ФЕНЦИК О.М., ДИЯНИЧ М.М. Науково-дослідницька компетентність майбутніх учителів початкової школи: теоретичні засади	232
ФЕНЧАК Л. М. Формування організаційно-управлінської компетентності майбутніх педагогів початкової освіти	234
ФІЛЕ Г.Ф. Основні поняття та завдання релігійного виховання	236
ФІЛЬО В. В., МОЧАН Т. М. Особливості соціалізації дітей в сім'ї	239
ФУЛЕЙ А.Ю., МАРКО М.М. Використання пальчикового ігротренінгу в дітей дошкільного віку	241
ФУРДЕЛА А. Т., ХОМА О. М. Методи навчання грамоти в першому класі	243
ХИМИНЕЦЬ К.І., ЧЕКАН О.І. Особливості використання комп'ютерних технологій у логопедичній роботі	245
ХОМА О. М., МАКАРА Ж. М. Сучасні підходи до форм читання в початковій школі .	248
ХРИПТА А. М., ТОМАШЕВСЬКА М. О. Педагогічне спілкування як форма міжособистісної взаємодії вчителя та учнів	250
ЦІФРЯК Т.М., ЛІБА О.М. Структура методології освітньої діяльності здобувачів вищої освіти	252
ЧЕКАН О.І. Сучасні тенденції досліджень процесів спілкування в ракурсі лінгвістики, психології, психолінгвістики, педагогіки з позицій різних наукових напрямків	254
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., БРИТВАК Р.М. Реформи в дошкільній освіті Закарпаття (друга половина ХХ століття)	257
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., КОБАЛЬ К.І. Інтернатні заклади Закарпаття (друга половина ХХ століття)	259
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., ЛОКЕС Б.М. Дошкільна освіта Закарпаття (1919-1938 рр.)	262
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ГУЛАН М. Методи і прийоми формування у дошкільнят діалогічного мовлення	265
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., КОЗАК Л. Музикотерапія в оздоровленні дітей	267
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ШУБЕРТ М. Технології як засіб розвитку у дітей дошкільного віку інтересу до занять фізичною культурою і спортом	269
ЧУБИРКО К. Я., ЧЕКАН О.І. Сучасні проблеми і тенденції розвитку логопедії як науки	271
ШВАРДАК М.В., ЕРДЕЛІ-ІВАНТО М.Ю. Сутнісна характеристика технології адаптивного управління	275
ШВАРДАК М.В., ЗАВАДСЬКА В.В. Алгоритм реалізації технології антимобінгу в умовах закладу освіти	276
ШВАРДАК М.В., ПОПОВИЧ О.-М.В. Особливості реалізації коучинг-технології в умовах закладу загальної середньої освіти	278
ШЕСТАК А. Ю., ТОМАШЕВСЬКА М.О. Професійні та особистісні якості сучасного педагога	279
ЩЕРБАН Г.В. Формування системи цінностей студентів у процесі професійного навчання	281

РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

АГАПЧУК Б.Ф., КОРОЛОВИЧ О.О. Теоретичні засади професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти України.....	284
---	-----

Література

1. Богуш А. М. Луцан Н.І. Мовленнево-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навчально-методичний посібник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2008. 230 с.
2. Яловська О.О. Пальчики дошкільнят: розвиваємо руку – розвиваємо мозок. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 228 с.
3. Тітаренко С., Іванюта Л. Засоби розвитку дрібної моторики у дітей раннього віку. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*. 2014. Вип. 18(1). С. 302-307.
4. Биковець Л. Л. Вплив рухів пальців рук на розумовий та мовленнєвий розвиток дитини дошкільного віку. *Таврійський вісник освіти*. 2012. №2. С. 124–131.

УДК:373.3.091.33:003:81-028.31

ФУРДЕЛА А. Т., ХОМА О. М.,
Мукачівський державний університет

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ГРАМОТИ В ПЕРШОМУ КЛАСІ

Перший клас працює за Концепцією Нової української школи, що передбачає формування ключових компетентностей. Державний стандарт початкової освіти мовно-літературної галузі (2018) спрямований саме на вирішення цього завдання. «Здобувач освіти: взаємодіє з іншими особами усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях; сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її для збагачення власного досвіду; висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримується норм літературної мови; досліджує індивідуальне мовлення для власної мовної творчості, спостерігає за мовними явищами, аналізує їх» [2]. Ці вимоги потребують зміну підходів до організації освітнього процесу. В першу чергу, мова йде про методи навчання. Означене питання в центрі дослідження низки науковців (М. Вашуленко, М. Захарійчук, К. Пономарьова та інші).

Адаптаційно-ігровий період, що визначений для першокласників, вимагає інновацій. Однією із них є інтегроване навчання. «Інтеграція – це процес взаємодії, об'єднання, взаємовпливу, взаємопроникнення, взаємозближення, відновлення єдності двох або більше систем, результатом якого є утворення нової цілісної системи, яка набуває нових властивостей та взаємозв'язків між оновленими елементами системи» [3, с.72]. Інтегроване навчання – це навчання, яке ґрунтується на комплексному підході. Освіта розглядається через призму загальної картини, а не ділиться на окремі дисципліни [там же, с.73]. Відповідно змінюються й методи навчання. Вони повинні відповідати інтегративному підходу, формувати ключові компетентності на основі нових Типових освітніх програм, підручників «Українська мова та читання».

Навчання грамоти в 1 класі відбувається за трьома періодами: добукарним, букварним, післябукварним. Методи навчання добираються відповідно до них. За словами М. Вашуленка, «метод, за яким сучасні

шестирічні першокласники опановують грамоту, – є звуковий аналітико-синтетичний, який опрацював К. Д. Ушинський. Провідний принцип цього методу можна сформулювати так: «від звука до букви». Це означає, що перед тим, як ознайомити дитину з певною буквою, треба навчити її виконувати різноманітні вимовно-слухові, аналітичні й синтетичні дії з тим звуком (або звуками), який ця буква позначає: правильно вимовляти його, упізнавати в різних позиціях слів (на початку, у середині або в кінці), виокремлювати зі слів, складів і синтезувати з іншими звуками» [1, с.5]. Далі вчений пояснює: «...переваги звукового аналітико-синтетичного методу полягають не тільки в його раціональній системі навчання читання й письма, а в тому, що діти з перших кроків вивчення рідної мови, як і на інших уроках, мають змогу оволодіти всіма відомими розумовими операціями: аналізом, синтезом, абстрагуванням, класифікацією, узагальненням» [там же, с.6].

Пояснення, бесіда, евристична бесіда залишаються в системі методів початкового навчання. У Пораднику для вчителя [3] пропонуються інноваційні методи з алгоритмами їх застосування, серед них: «мозкова атака», «асоціативний куц», «кубування», «знаємо – хочемо знати – дізналися» (таблиця «ЗХД»), «щоденні 5» та інші. Наприклад, пояснення застосування методу «щоденні 5» [3, с. 92]:

1. Читання для себе.
2. Письмо для себе.
3. Читання для когось.
4. Робота зі словами.
5. Слухання.

Ротаційна модель «щоденні 5» розроблена з метою навчити учнів розвивати власну витривалість та самостійність під час виконання кожного з її компонентів, що забезпечує їх активну участь у читанні та письмі протягом певного часу.

У процесі дослідження методів навчання української мови в 1 класі нами зацентровано увагу й на таких: ігрових, піктограм, «криголам», «вузлик», «сенкан» та інших. Звичайно, пріоритетність надається дидактичним іграм. Конструктор Лего, з яким працюють першокласники, дає можливість не тільки розвивати креативне мислення, а й сприяти розвитку зв'язного мовлення. Слід зауважити, що методи розвитку зв'язного мовлення, як імітаційні, конструктивні, творчі, повинні бути спрямовані на формування комунікативної компетентності, мовленнєвої особистості.

Таким чином, нами розкрито окремі методи навчання в 1 класі.

Література

1. Вашуленко М. С. Концептуальні засади конструювання сучасного підручника з навчання грамоти / М. С. Вашуленко // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. 2018. Випуск. 33. – С. 3–14.
2. Державний стандарт початкової освіти . Електронний варіант. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>. З екрану.

3. Нова українська школа: poradnik dla vchytela / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.

УДК 376-042.4:004(043.2)

ХИМИНЕЦЬ К.І., ЧЕКАН О.І.,
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ

Бурхливий розвиток програмно-технічних засобів створення, збереження й обробки інформації у світі дедалі швидше змінює орієнтації сучасного суспільства. Входження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у різні сфери діяльності людини не оминула й галузь освіти. Зазначимо, що у зв'язку з цим особливого значення набуває переорієнтація мислення сучасного педагога на усвідомлення принципово нових вимог до його педагогічної діяльності, готовність використовувати ІКТ як допоміжний навчальний ресурс.

Необхідність застосування ІКТ в освітньому процесі ЗДО регламентовано вітчизняною нормативно-правовою базою. Так, у «Національній стратегії розвитку освіти України на період до 2021 року» зазначено, що «пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві», а також наголошується на необхідності повного забезпечення дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних, вищих навчальних закладів навчальними комп'ютерними комплексами [2]. На сьогодні використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі ЗДО – це одна з найактуальніших проблем у педагогіці, зокрема і в логокорекційному процесі.

Система сучасної логопедичної допомоги потребує постійного впровадження інноваційних технологій у корекційний процес. Інформаційні технології є важливим інструментом поліпшення якості освіти, оскільки дозволяють необмежено розширити доступ до інформації. Освіта ХХІ століття спрямована на формування людини нового типу, готової жити в інформаційному суспільстві, розв'язувати нестандартні ситуації, реагувати на стрімкий технічний процес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Використанню комп'ютерних програм у дошкільній освіті присвячені дослідження Ю. Горвиця, Т. Денисової, А. Іванова, О. Кореганової, Г. Лаврентьевої, Л. Марголіса та ін. У роботах вчених висвітлюються різноматні аспекти інноватики освітньої системи та діяльності педагогів. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, дидактичні та методичні аспекти висвітлюються в працях О. Вітюка, М. Жалдака, О. Жильцова, О. Кукушкіної, В. Кухаренка, Н. Морзе, Т. Олійник, Ю. Рамського, О. Співаковського та ін. Проблеми впровадження

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>